

sicut per lumen superius cognoscuntur inferiora.

SOLVUNTUR OBJECTA.

XI. Ad primum a principio respondetur, quod licet scientia infusa detur intellectui secundum quod est in ipsa potentia obedientiali ex parte subjecti recipientis, tamen ex parte objecti non solum se extendit ad objecta potentiae obedientialis, sed etiam ad objecta potentiae naturalis modo tamen altiori, et supernaturali, et secundum altius lumen. Neque ex hoc sequitur, quod solum sit supernaturalis quoad modum, sed etiam quoad substantiam, quia ille diversus modus intelligendi, pertinet ad diversam rationem formalem tendendi in objectum, et exigit diversum lumen, licet versetur circa idem objectum materiale. Sicut etiam diverso modo intelliguntur creaturæ in Verbo, et extra Verbum, et tamen ille modus intelligendi creaturas est supernaturalis, et diversum lumen exigit, quam modus intelligendi in proprio genere.

XII. Ad secundum respondetur species per se infusas animæ Christi, etiam respectu rerum naturalium esse supernaturales, et a Deo auctore supernaturali infusas, quatenus scientia ista consecuta est ad unionem hypostaticam, ut ejus perfectio, et ornamentum, et ratio formalis hujus scientiæ, et representationis specierum habet esse supernaturalis ex duplici capite. Primo, quia excedit omnes alias species representantes res naturales in claritate, et certitudine, et in eo quod plures rationes representat in objectis naturalibus; illæ enim species scientiæ infusæ Christi exemplantur a Deo ad representandum res naturales, etiam sine ordine ad hoc universum, sed supra omnem ordinem

universi, in quo superant modum naturalem, quo species Angelorum exemplantur a Deo, quia solum representant res prout coordinantur huic universo, et sunt partes actu ad illud pertinentes, et ideo nec futura contingentia, nec cogitationes cordium possunt Angeli cognoscere per suas species, quia utrumque non coordinatur universo, futura quidem contingentia, quia nondum habent esse determinatum in se, nec in causis creatis pertinentibus ad hoc universum. Cogitationes autem cordis, quia non habent esse naturale, sed liberum, et morale, et in nulla causa pertinente ad universum continentur, aut ab illa pendent, sed a solo Deo immediate operante intra voluntatem. At vero species infusæ Christo Domino omnia ei representant, quia ita sunt exemplatæ a Deo, quod non solum representant ea, quæ pertinent ad hoc universum, et illi coordinantur, sed etiam quæ a solo Deo pendent, et per solum ejus concursum fiunt, aut in ejus potentia continentur, et non solum a causis secundis.

XIII. Secundo, dicuntur illæ species supernaturales ex alio capite, quia representare possunt res naturales non absolute, sed cum respectu, et habitudine ad ordinem supernaturalem; atque ex vi talium specierum, non solum videt Christus potentiam naturalem creaturarum, sed etiam potentiam obedientialem in ordine ad plura miracula, vel secundum habitudinem ad supernaturales formas, et ad ordinem gratiæ, cui subordinari possunt. Species autem naturales, quæ pure naturales sunt, representant rem naturalem, et potentiam naturalem, non obedientialem, nec secundum habitudinem, et ordinem ad formas supernaturales, et ad ordinem gratiæ.

XIV. Unde patet ad id quod dice-

bat Vazquez, scilicet non posse intelligi, necdum explicari quomodo naturalis species hominis differat a supernaturali; constat namque plurimum differre, tum, quia potest supernaturalis species representare rem naturalem cum aliqua habitudine, et ordine ad finem, vel ministerium supernaturale; tum, quia representat rem naturalem independentem a coordinatione cum hoc universo, et causis ejus, quod nulla species naturalis representare potest, licet ex parte hominis representati, quasi idem homo materialiter ubique representetur; sicut etiam species representantes album in oculo, aut in phantasia, aut imaginatione omnino differunt.

XV. Ad tertium plura dicemus disputatione sequenti. Procedit enim illud argumentum non solum contra cognitionem rerum naturalium in Christo, sed etiam contra cognitionem supernaturalem; utrobique enim currit eadem difficultas, quomodo intelligat anima Christi per species minus universales, quam Angeli, ut dicit D. Thomas in hac quæstione, articulo sexto; sed nunc breviter dicimus, quod species infusæ animæ Christi dicuntur minus universales, quam species Angeli, non quantum ad rationem minus abstractam, et immaterialem, sic enim purior, et abstractior est ratio representandi in speciebus infusis, quia sunt ordinis supernaturalis, et excedunt modum naturalem representandi specierum, sed dicuntur minus universales quantum ad extensionem, eo quod quælibet species ad pauciora se extendit, et minus unita est in representando plura, quam species angelicæ, nam propter perfectiorem virtutem luminis intellectualis, sicut potentia Angeli operatur magis unite, ita species proportionabiliter tali potentiae infusæ magis unite representant plura

objecta, ita quod clare, et distincte plura percipit per unicam speciem. At vero quando animæ separatæ infunduntur similes species representantes naturas rerum communium in communi, confuse intelligunt per tales species, ut dicit D. Thomas I parte, quæstione LXXXIX, articulo primo: unde si species infusæ animæ Christi faciunt distinctam, et explicitam cognitionem, id erit per multiplicationem specierum, quibus non solum cognoscitur quidditas rei in communi, sed etiam diversæ proprietates, aut accidentia, et reliqua ex quibus integratur perfecta, et distincta rei cognitio: et in hoc semper manet superior, et universalior species angelica, etiam si solum representet naturam specificam pro qualibet specie, quia ad cognoscendum distincte quidquid convenit tali naturæ specificæ non indiget additione alterius speciei, sicut anima.

XVI. Et quando instatur, quod si ita non est poterit species illa animæ Christi representare aliquid supernaturale, et naturale, sed tantum aliquid naturale

XVII. Respondetur, quod directe, et ex æquo non representat unica species naturale, et supernaturale, sed dicitur species supernaturalis, quia representat rem naturalem cum aliquo habitudine, et connotatione ad finem supernaturalem, ita ut faciat sibi debitam speciem aliam representantem rem supernaturalem ex vi talis scientiæ: et similiter, quia rem illam naturalem representat sine dependentia ab hoc universo, et coordinatione cum causis ejus secundis, sed solum prout a Deo est immediate, et ab ejus concursu. Cæterum ad intelligendum directe formas supernaturales distincta specie indigebat.

XVIII. Neque ex hoc sequitur, quod de necessitate debet intelligere com-

ponendo, aut discurrendo, quia compositio, et discursus non consistit in quocumque usu plurium specierum, sed in usu comparativo, et collativo, quando scilicet convenientia prædicati, et subjecti non apparet in simplici inspectione unius vel plurium specierum, sed in comparatione unius ad alterum; nam etiam Angelus potest uti pluribus speciebus inadæquate se habentibus ad aliquam cognitionem sine compositione, et simplex apprehensio nostra videt hominem album per speciem albedinis, et hominis antequam comparet convenientiam unius ad alium.

XIX. Ad ultimum respondetur, quod ad prudentiam regiminis humani non pertinet videre omnia individua in universo, sed solum in singulari, et ut agibilia ab homine: ad prudentiam autem, et regimen totius universi tam hominum, quam Angelorum pertinent omnia individua totius universi, quia circa omnia potest homo, vel Angelus aliquo modo operari, vel cognoscere, vel imaginari: Christo autem data est omnis potestas in cœlo, et in terra, et omnia objecta sunt pedibus ejus tam quoad homines, quam quoad Angelos.

DISPUTATIO XIV.

DE MODO ET MEDIO COGNITIONIS SCIENTIÆ INFUSÆ.

ARTICULUS I.

Utrum hac scientia potuerit Christus Dominus uti cum discursu, et sine discursu, conversione ad phantasmata, et sine illa?

I. Perspicua est S. Thomæ sententia in hac parte, in hoc articulo secundo, solutione ad tertium, et articulo III et IV, quod scientia infusa in sui acquisitione nullo modo est dependens a phantasmatis, neque acquisita per discursum. Similiter in suo usu, neque a phantasmate dependet, neque a discursu; potest tamen utroque uti si voluerit, accommodando, et proportionando se subjecto in quo est. Cæterum pater Vazquez hic disp. LII, capite II, licet conveniat cum D. Thoma in primo puncto, scilicet quod scientia infusa non sit dependens a phantasmate, carpit tamen rationem D. Thomæ, neque eam probat, solum quia anima Christi non erat in statu puri viatoris, sed habebat etiam statum comprehensoris, qui totaliter dominabatur corpori, et sic erat deobligatus ad utendum phantasmate. Qua ratione, inquit Vazquez, probatur animam Christi in aliquo genere cognitionis non eguisse phantasmate, nisi id probetur peculiariter, scilicet visione clara Dei, non tamen probatur, quod tali genere cognitionis, quæ scilicet habetur per scientiam infusam, non indiguerit phantasmate, nisi id probetur ex propria, et essentiali ra-

tione talis scientiæ, quia scilicet erat scientia independens a sensibus, nec ullo modo comparabilis per ipsos, nec affinitatem habens cum speciebus sensibilibus, unde nullo modo indigebat conversione ad phantasmata, quia nullo modo ex illis cognitionem accipiebat.

II. In secundo etiam puncto, quod uti potuerit hac scientia convertendo se ad phantasmata, si vellet, dissentit Vazquez a D. Thoma, eo quod cognitio per conversionem ad phantasmata non consistit in eo solum, quod quando aliquis intelligit, concomitanter utatur phantasmate: sic enim posset etiam dici, quod visio beatifica fit per conversionem ad phantasmata, quia potest aliquis simul tempore cum videt Deum, formare aliquod phantasma de his, quæ in Deo videt; non ergo sufficit quasi concomitanter habere illam duplicem cognitionem intellectus, et phantasiæ, sed requiritur aliqua dependentia, et coordinatio unius ad aliud. Cum autem scientia infusa omnino sit independens a speciebus, nec habeat cum eis aliquam coordinationem, et affinitatem, nullo modo potest uti conversione ad phantasmata, præsertim in cognitione substantiarum separatarum, et rerum spiritualium.

III. Quod attinet ad discursum, similiter sentit Vazquez contra D. Thomam, in loco citato, capite III, eique adhæret pater Suarez hic disput. XXVIII, sectione secunda. Et fundamentum est, quod Christus Dominus cognoscit per hanc scientiam infusam, sicut Angeli, qui unica specie, et unico conceptu simul plura attingunt, et ideo non discurrunt: deinde etiamsi hæc scientia infusa de unaquaque re formet suum conceptum, sicut nos per scientiam acquisitam, adhuc tamen non discurret, quia quilibet conceptus est æque evidens, et quid-

ditativus de objecto, quod concipit; ergo unum non potest esse ratio cognoscendi aliud: et consequenter tales conceptus non deserviunt ad discursum in quo requiritur, quod unum notificetur per aliud ex quo infertur.

IV. Denique instat Suarez: Quia proprius modus cognoscendi per hanc scientiam est per simplicem intuitum, si quidem ex natura sua non est scientia collativa, nec per discursum acquisibilis; ergo nunquam poterit intellectus uti isto habitu ad cognoscendum discursive; esset enim uti habitu ad suum modum oppositum connaturalem: sicut nunquam potest intellectus uti habitu principiorum. Nec sufficit ad discursum uti aliqua specie inadæquate, et quantum ad aliquam veritatem, et illa procedere ad aliam veritatem pertinentem etiam ad talem speciem; hoc enim solum est cognoscere unam veritatem post aliam, non illative unam ex alia; sic autem etiam Angelus cognoscit unum post alium, nec tamen discurret: ergo solum non sufficit ad discursum.

V. Neque etiam potest se accommodare modo operandi ipsius subjecti, sicut utitur phantasmate hæc scientia propter accommodationem, quam habet ad subjectum, quia usus phantasmatis non ponit integram imperfectionem in scientia, sed solum concomitantiam operationis inferioris potentiæ; discursus autem integram imperfectionem importat in ipso actu scientiæ; supponit enim discursus, quod una cognitio non plene attingit omnes veritates in suo objecto contentas, et illi connexas, et ideo indiget ad explanandum, et inferendum illas alia cognitione.

VI. Nihilominus sententia D. Thomæ, in utroque dicto vera est, et de illa videri potest magister Lorca hic